

Tábornokok és kereskedők

„Drága, imádott Linám! szeretett, erényes, legkedvesebb feleségem! Látnom, ez életem utolsó pillanata – meg kell halnom, tehát még egyszer Isten veled, óvjon Isten, vezessen minden lépésedben – utolsó leheletem, Lina, hogy odaát egy jobb életben bizonyosan újra egyesülünk. – Isten veled, jó lélek; és bocsáss meg mindazért a fájdalomért, amit talán akaratlanul is okoztam neked; csókolak, csókolom kedves lányomat – lányodat –, Gizellát, Isten veled. Október 6., reggel 6 óraker Szerencsétlen Károlyod”. E szavakat gróf Vécsey Károly, a szabadságharc honvéd tábornoka írta feleségének, mielőtt társaival az aradi bitófákhoz vezető utolsó útjára indult.

Bár a *hernádvécsei* és *hajnásckői Vécsey* család legkorábbi oklevelei a XIII. századig nyúlnak, egyes családkutatók az 1507-ben *II. Ulászló* királytól címeres adománylevelet szerző (Szöllösy) Balázst, a befolyásos *Perényiek* és *Drugothek* bizalmi emberét tekintik a Vécseyek első ismert ősenek. Balázs az Abaúj vármegyei Hernádvécse birtokosa volt, s 1517-ben *Antal, István* és *György* nevű fiaival együtt birtokaira új adományt kapott *II. Lajos* királytól. Unokái közül *Jánost* és *(II.) Istvánt*, akik *Szapolyai János* kétkulacsos kormányzójának, *Grittinek* az összeesküvésébe keveredtek, *I. Ferdinánd* fő- és jószágvesztésre ítélte.

A XVII. század elején *(II.) Sándor* ügyesen házasodott, s a kihalt *Csapy* család birtokaival gyarapította vagyonát. Fia, *(III.) Sándor* eleinte kevésbé volt szerencsés, ugyanis szembe került *I. Rákóczi György* erdélyi fejedelemmel, aki 1648-ban (?) elfogatta. Javaitól megfosztották, s csak jóval később, 1674-ben kapott újabb királyi adományt Ung vármegyei birtokokra. Igyekezett is meghálálni a királyi kegyet: például megostromolta és bevette az 1685-ben *Thökölyék* (és a török) által megszállt Hajnásckő várát. *I. Lipót* 1692-ben őt és fiai közül *Lászlót* és *(IV.) Sándort* bárói rangra emelte. A két fiútól eredt a család úgynevezett váradi és gömöri ága.

László és *báró Sennyey Borbála* fiai közül *István* és *Zsigmond* altábornagy lett, az unokák közül az 1749-ben született *Miklós* császári és királyi kamarás és Szatmár vármegye főispánja, *(II.) Péter* pedig lovassági tábornok volt (1809-ben esett el Alsó-Ausztriában, a Napóleon ellen vívott wagrami csatában). *Miklós* fia, *(II.) Miklós* apjához hasonló pályát futott be mint kamarás és szatmári főispán.

A gömöri ágából *(II.) József* előbb a poroszok ellen felállított gömöri nemesi felkelő sereg parancsnoka, később az úgynevezett hajdú kerület királyi biztosa, majd 1769-től Ung vármegye főispánja lett. A grófi ágat elindító *(II.) Ferenc fiának*, az altábornagy *Szigbertnek* és gróf *Zichy Teréziának* a házasságából 1775-ben született *Agost (Auguszt)* lovassági tábornok, az aradi vértanú apja, aki annyi méltóságot és rangot viselt, hogy nem lenne könnyű valamennyit felsorolni. A

Habsburgok iránti elkötelezettségét jelzi, hogy a szabadságharc leverekekor az aradi hadbírósnak levelet írt, amelyben javasolta, hogy az elítélteket fosszák meg kamarási méltóságuktól. Mivel a lefogott tábornokok közül csak az ő fia viselte ezt a méltóságot, a hadbírósnak különös szigorral járt el gróf *Vécsey Károly*val szemben: utójára végezték ki, így végig kellett néznie társainak a felakasztását.

A hernádvécsei előnévvel élő Vécseyek közül érdemes megemlíteni az 1839-ben született *Tamást*, egyetemi tanárt, a Magyar Tudományos Akadémia tagját, *báró Eötvös Loránd* nevelőjét, aki az eperjesi evangélikus kollégium, majd a budapesti egyetem rektora és országgyűlési képviselő volt; valamint az 1847-ben született *Istvánt*, aki a pápai táviróállomás főnökeként, majd Pécsen, illetve Máramaroszigeten posta- és táviróigazgatási titkárként tevékenykedett, s összegyűjtötte a máramarosi népmondákat.

Az egykori Abaúj vármegyéből származó *báró Vécsey József* és *Bartl Erzsébet* fiával, a Pest megyei Szadán élő, építőmérnöki és gazdasági mérnöki végzettségű *Lászlóval*

■ Vécsey László: „A Kereplőből többet adtunk el Gödöllőn, mint amennyi a Pest Megyei Hírlapból fogyott.”

a Magyar Történelmi Családok Egyesületének egyik rendezvényén beszélgettünk múltjáról és jelenéről.

– Családunk a háború alatt Kárpátalján élt. A front miatt nagyapámék Lévára, majd a háború után Kassára költöztek. A gyerekek egy része szétszóródott a Felvidéken, és közülük édesapám volt az egyetlen, akit szülei átküldtek Magyarországra.

– *Miért kellett szétszóródnunk?*

– Mindent elvettek a családunktól, és nagyszüleim belátták, hogy a sok gyereket képtelenek eltartani. Apám Szadára került, a nagybátyjához, *Vécsey József*hez. Érettségi után faipari technikumot végzett. Abban az időben erre volt lehetősége. Itt, Szadán ismerte meg édesanyámat, aki orvos szeretett volna lenni, de apám származása hátrányosan befolyásolta a pályáját, így végül adminisztrátor lett.

– *Hol voltak az elvett birtokok?*

– Kassa közelében, Szilvásújfalun. A kúriánkat elég szerencsétlenül átépítették, de a temetőben, feltehetően a helyi katolikusok, jelenleg is szépen rendben tartják a családi sírokat.

– *A szadai nagybácsi mivel foglalkozott?*

– Jogi és közgazdasági doktorátussal a Chinoinban üveg-cemosogatóként dolgozott, egészen a nyugdíjazásáig. Néhány éve halt meg.

– *Mi történt önnel?*

– 1985-ig mérnökként dolgoztam, majd szabadúszó lettem, s orosz és angol nyelvű szakfordításokból éltem... Sok mindent kipróbáltam. 1987 körül a keleti piacot is megcéloztam egy saját céggel, de azután be kellett látnom, hogy ez megfelelő kapcsolat nélkül nem megy, márpedig ilyenekkel nem rendelkeztem. 1988 végétől újságírással is próbálkoztam. Gödöllőn csináltunk egy helyi közéleti hetilapot. Kereplő volt a neve, és körülbelül nyolc hónapig élt. Ellenzéki hangvételű lap volt, és elég sok kellemetlenség ért minket miatta. A fénykorunkban jóval többet eladtunk belőle a városban, mint amennyi a Pest Megyei Hírlapból fogyott. Később társtulajdonos lettem egy nyomdában, azután menedzserként dolgoztam, végül apámmal egy faipari kereskedelmi vállalkozásba fogtunk. Ez ma is megvan. Feleségem ügyvéd, Gödöllőn dolgozik...

– *Ő hová valósi?*

– Édesapja révén solti. Egészen véletlenül az aradi vértanú kastélyának a közelében éltek, s tőle tudom, hogy gyakran megfordult a Vécsey Károlyról elnevezett helyi művelődési házban is. Remélem, ennek is szerepe volt abban, hogy éppen rám esett a választása.

BÁNÓ ATTILA